

TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI

**Samodova
Feruza
Muxidlinovna**

Tarix fani o'qituvchisi chiroqchi tumani

Annotatsiya

Butun dunyo bo'ylab ta'lim tizimlarining evolyutsiyasi jamiyat taraqqiyoti va rivojlanishining muhim jihati hisoblanadi. Ushbu maqola o'quvchilarning o'zgaruvchan ehtiyojlari va tez rivojlanayotgan global landshaft talablariga moslashish uchun ta'lim tizimlarining strategik yo'nalishlarini o'rganadi. Ta'limdagi turli tendentsiyalar va tashabbuslarni o'rganib chiqib, ushbu maqola ta'lim kelajagini shakllantiruvchi va yanada inklyuziv, innovatsion va samarali ta'lim muhitini ta'minlovchi asosiy strategiyalar haqida tushuncha berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim tizimlarining evolyutsiyasi, ta'lim siyosati, ta'lim kontseptsiyasi, tadqiqotlar, strategik yo'nalish.

Kirish:

Ta'lim insonlar, jamiyatlar va iqtisodiyotlarni shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Dunyo tobora o'zaro bog'langan va texnologiyaga asoslangan bo'lib, ta'lim tizimlariga bo'lgan talablar tez sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Ushbu muammolarni hal qilish uchun ta'lim siyosatini ishlab chiquvchilar va manfaatdor tomonlar nafaqat dolzarb muammolarni hal qiladigan, balki kelajakdagi tendentsiyalar va imkoniyatlarni ham ko'zda tutadigan strategik yo'nalishlarni qabul qilmoqdalar. Ushbu maqolada butun dunyo bo'ylab ta'lim tizimini rivojlantirishga rahbarlik qiluvchi asosiy strategik yo'nalishlardan ba'zilari ko'rib chiqiladi.

1. Texnologiyani qamrab olish:

Ta'lim tizimini rivojlantirishning eng ko'zga ko'ringan tendentsiyalaridan biri texnologiyani o'qitish va o'qitish jarayonlariga integratsiyalashuvidir. Texnologiya ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish, o'rganish tajribasini shaxsiylashtirish va ta'lim natijalarini yaxshilash salohiyatiga ega. Onlayn ta'lim platformalaridan tortib virtual haqiqat simulyatsiyalariga qadar texnologiya ta'limni etkazib berish va iste'mol qilish usulini inqilob qilmoqda. Texnologiyani strategik yo'nalish sifatida qabul qilish ta'lim tizimlariga kengroq auditoriyani qamrab olish, turli o'quv uslublariga moslashish va raqamli asrdagi so'nggi o'zgarishlardan xabardor bo'lish imkonini beradi.

2. Innovatsiyalarni rivojlantirish:

Innovatsiyalar ta'lim tizimini o'zgartirishning harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Ijodkorlik, tajriba va hamkorlik madaniyatini rivojlantirish orqali ta'lim muassasalari o'quvchilarning ehtiyojlarini to'g'riroq qondiradigan va ularni kelajak muammolariga tayyorlaydigan o'qitish va o'qitishning yangi yondashuvlarini ishlab chiqishi mumkin. Loyihaga asoslangan ta'limdan fanlararo tadqiqotlargacha innovatsion amaliyotlar an'anaviy ta'lim landshaftini qayta shakllantirmoqda va o'quvchilarni 21-asrda talab qilinadigan ko'nikma va malakalar bilan jihozlamoda.

Ta'lim muassasalarida o'z o'rniga ega bo'lgan muvaffaqiyatli innovatsion o'qitish usullariga misollar:

2.1. Flipped Classroom: Qaytarilgan sinf modelida an'anaviy o'qitish usullari teskari bo'ladi. Talabalar uyda oldindan yozib olingan ma'ruzalarni tomosha qilish yoki matnlarni o'qish kabi o'quv materiallari bilan shug'ullanadilar va dars vaqti interfaol tadbirlar, muhokamalar va muammolarni hal qilish uchun ishlatiladi. Bu usul faol o'rganishga yordam beradi va o'qituvchilarga shaxsiy mashg'ulotlar davomida talabalarning individual ehtiyojlarini qondirishga e'tibor qaratish imkonini beradi.

2.2. Loyihaga asoslangan ta'lim (PBL): Loyihaga asoslangan ta'lim talabalarni tanqidiy fikrlash, hamkorlik va ijodkorlikni talab qiluvchi kengaytirilgan, real loyihalar ustida ishlashni o'z ichiga oladi. Loyihalar ustida ishlash orqali talabalar muammoni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar, bilimlarni amaliy kontekstda qo'llaydilar va jamoalarda samarali ishlashni o'rganadilar.

2.3. Gamifikatsiya: Gamifikatsiya o'quv jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qilish uchun o'yin dizayni elementlarini kiritishni o'z ichiga oladi. Ballar, darajalar va mukofotlar kabi o'yinga o'xshash elementlardan foydalangan holda o'qituvchilar o'quvchilarni rag'batlantirishlari, o'rganish tajribasini oshirishlari va sog'lom raqobatni rivojlantirishlari mumkin.

2.4. Tengdosh o'rgatish: Tengdosh o'qitish o'quvchilarni tengdoshlaridan o'rgatish va o'rganishni o'z ichiga oladi. Bu usul nafaqat o'quvchilarning mavzu bo'yicha tushunchalarini mustahkamlaydi, balki hamkorlik, muloqot qobiliyatlari va empatiyani rivojlantiradi. Tengdoshlarni o'qitish guruh loyihalari, o'rtoqlar o'rtasida repetitorlik yoki hamkorlikda o'rganish faoliyati orqali amalga oshirilishi mumkin.

2.5. Flipped Mastery: Flipped mastery teskari sinf modeli elementlarini mahoratga asoslangan o'rganish bilan birlashtiradi. Talabalar ilg'or mavzularga o'tishdan oldin kontseptsiyalarni o'zlashtirib, kurs materiallarini o'z tezligida rivojlantiradilar. Ushbu shaxsiylashtirilgan yondashuv talabalarga o'z tezligida o'rganish imkonini beradi va materialni chuqurroq tushunishni ta'minlaydi.

2.6. Virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR): VR va AR texnologiyalari tarixdan tortib fangacha bo'lgan turli fanlar bo'yicha chuqur o'rganish tajribasini yaratish uchun foydalanilmoqda. Bu texnologiyalar o'quvchilarga virtual muhitni o'rganish, eksperimentlar o'tkazish va murakkab tushunchalar bilan amaliy tarzda shug'ullanish imkonini beradi, bu esa ularning ma'lumotni tushunishi va saqlanishini oshiradi.

2.7. Tabaqalashtirilgan ta'lim: Differentsiallashtirilgan o'qitish o'quvchilarning turli xil ta'lim ehtiyojlarini qondirish uchun o'qitish usullari va mazmunini moslashtirishni o'z ichiga oladi. Turli xil o'quv strategiyalari, materiallar va baholashlarni taqdim etish orqali o'qituvchilar barcha o'quvchilarning o'rganish

uslublari yoki qobiliyatlaridan qat'i nazar, o'rganish va muvaffaqiyatga erishish imkoniyatlariga ega bo'lishini ta'minlashi mumkin.

Bular o'quvchilarning faolligini, ta'lim natijalarini va umumiy ta'lim tajribasini oshirishda muvaffaqiyat qozongan innovatsion o'qitish usullarining bir necha misolidir. O'qituvchilar XXI asrda o'quvchilarning o'zgaruvchan ehtiyojlarini qondirish uchun o'qitish va o'rganishning yangi yondashuvlarini doimiy ravishda o'rganmoqdalar.

3. Inklyuzivlikni rivojlantirish:

Ta'lim tizimini rivojlantirishning yana bir muhim strategik yo'nalishi - bu inklyuzivlik va xilma-xillikni rag'batlantirishdir. Ta'lim tizimlari barcha o'quvchilarning kelib chiqishi, qobiliyatlari va sharoitlaridan qat'i nazar, ularning ehtiyojlarini qondirish muhimligini tobora ko'proq tan olmoqda. Inklyuziv o'quv dasturlarini ishlab chiqish, marginal guruhlar uchun qo'llab-quvvatlash xizmatlarini ko'rsatish va mehmondo'st va qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhitini yaratish orqali ta'lim tizimlari har bir shaxsning sifatli ta'lim olish va muvaffaqiyatga erishish imkoniyatlaridan teng foydalanishini ta'minlaydi.

4. Uzluksiz ta'limni kuchaytirish:

Uzluksiz ta'lim kontsepsiyasi ta'lim tizimini rivojlantirishning asosiy strategik yo'nalishi sifatida tobora ommalashib bormoqda. Tez o'zgaruvchan dunyoda ko'nikmalar tezda eskiradi, odamlar raqobatbardosh va moslashuvchan bo'lib qolish uchun doimiy ravishda bilimlarini yangilashlari va yangi vakolatlarga ega bo'lishlari kerak. Kattalar uchun ta'lim dasturlari, malaka oshirish seminarlari va kasbiy tayyorgarlik kurslari kabi umrbod ta'lim tashabbuslarini rag'batlantirish orqali ta'lim tizimlari shaxslarga butun umri davomida shaxsiy va kasbiy o'sishga intilish imkoniyatini beradi.

Xulosa:

Ushbu maqolada bayon etilgan ta'lim tizimini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari yanada sezgir, inklyuziv va samarali ta'lim ekotizimini yaratish bo'yicha olib borilayotgan sa'y-harakatlarni aks ettiradi. Texnologiyani qabul qilish, innovatsiyalarni rag'batlantirish, inklyuzivlikni rag'batlantirish va umrbod ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish orqali ta'lim tizimlari o'quvchilarning o'zgaruvchan ehtiyojlariga moslashishi va ularni tez rivojlanayotgan dunyoda muvaffaqiyatga tayyorlashi mumkin. Oldinga intilsak, ta'limning shaxsiy o'sish, jamiyat taraqqiyoti va global taraqqiyot uchun kuchli katalizator bo'lib qolishi uchun ta'lim sohasidagi manfaatdor tomonlar hamkorlikni, tajriba va innovatsiyalarni davom ettirishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Lutfillayevna, Boltayeva Muxayyo, and Rejaboyev Ahrorbek Anvarjonovich. "GEOGRAFIYA FANINI ONLINE TARZDA O'QITISHDA INTERAKTIV VOSITALARDAN FOYDALANISH." *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ* 56.1 (2024): 6-17.

2. Rejaboyev, A. "THE IMPORTANCE OF THE ANALYSIS AND CLASSIFICATION OF AREAS AND BRANCHES OF NOSOECOLOGY IN THE FORM OF THE HUMAN FACTOR." *British Journal of Global Ecology and Sustainable Development* 16 (2023): 115-116.

3. Qo'ziboyeva, Ozoda, and Axror Rejaboyev. "INSON SALOMATLIGINI OPTIMALLASHTIRISHDA TABIIY TURISTIK OBEKTLARNI ORNI." *Интернаука* 9-3 (2017): 33-35.
4. Qo'ziboyeva, O., and A. Rejaboyev. "GLOBALLASHUV JARAYONIDA YUQUMLI KASALLIKLARNI GEOGRAFIK TARQALISHI VA SHAXSNING RIVOJLANISHIGA SALBIY TASIRI." *Сборники конференций НИЦ Социосфера*. No. 30. Общество с ограниченной ответственностью Научно-издательский центр "Социосфера", 2017.
5. Qodirova Mamlakat, Mo'minovna. "ARAB MILLIY MADANIY MARKAZI." *E Conference Zone*. 2023.
6. Qodirova Mamlakat, Mo'minovna. "CHET MAMLAKATLAR BILAN HAMKORLIK YOKI TURKIYADAGI OFATLARGA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARNING MUNOSABATI." *E Conference Zone*. 2023.
7. Qodirova Mamlakat, Mo'minovna. "YUKSALISH XALQ HARAKATI." *E Conference Zone*. 2023.
8. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "Why mahatma Gandhi changed the world forever." *Academicia Globe: Inderscience Research* 3.06 (2022): 361-367.
9. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "Why Mahatma Gandhi changed the world forever." *Eurasian Journal of Humanities and Social Sciences* 17 (2023): 1-6.
10. Qodirova Mamlakat, Mo'minovna. "OLTIN MEROS JAMGARMASI HAQIDA." *E Conference Zone*. 2023.
11. Qodirova Mamlakat, Mo'minovna. "NURONIY JAMG ARMASI HAQIDA." *Conferencea* (2023): 53-56.
12. Muminovna, Kodirova Country. "HISTORY OF CREATION AND DEVELOPMENT OF PUBLIC ORGANIZATIONS IN UZBEKISTAN." *Web of Scientist: International Scientific Research Journal* 3.12 (2022): 967-969.
13. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "HISTORY OF CREATION AND DEVELOPMENT OF PUBLIC ORGANIZATIONS IN UZBEKISTAN." *Web of Scientist: International Scientific Research Journal* 4.1 (2023): 89-92.
14. Davronbek, Normurodov, and Qodirova Mamlakat. "Abu nasr inb Muhammad Farobiy." *Ta'lim fidoyilari* 5.9 (2022): 496-499.
15. Mannonov, Yorqin, and Mamlakat Qodirova. "LAG'MON QISHLOG'I TARIXI." *Scientific progress* 3.3 (2022): 876-880.
16. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "Development of community livestock during the years of independence on the example of kashkadare and surkhandare." *Academicia Globe: Inderscience Research* 3.04 (2022): 455-457.
17. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "Issues of the Ethnogenesis of the Uzbek People in Ethnographic Studies of Uzbekistan During the Years of Independence." *Eurasian Journal of Humanities and Social Sciences* 7 (2022): 116-118.
18. Safarov, Akmal, and Mamlakat Qodirova. "PAXTA YAKKAHOKIMLIGI DAVRIDA XOTIN-QIZLARNING QISHLOQ XO 'JALIGIDAGI O 'RNI (QASHQADARYO MISOLIDA)." *E Conference Zone*. 2022.